

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

VII. Nonnulla dubia circa ea, quæ exigi solent ad lucrandum Iubilæum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

idem Suarez *num. 12.* cum Paludano, Gersono, & alijs, quos afferit: quod probabile est, quia iuxta subiectam materiam possunt illa verba intelligi distributivè, ut si diceret, *cuiuslibet*, & peregrin. & vult enim tunc Pontifex utrique concedere, dum vel contritionem, vel Confessionem præmittant. Quod autem aliqui addunt, quando Confessio determinatè exigitur, sufficere Confessionem tempore debito factam, etiam si tunc sit conscientia peccati mortalis, bene impugnatur idem Suarez *ibi num. 11.*

95.
An possit ob-
tineri satis
Indulgentia
per id opus.

Dubatur quædò, an sæpius repetito opere in-
iuncto, sæpius obtineri possit eadem Indulgentia:
ut, si visitanti talem Ecclesiam concedatur Indul-
gentia, an ter visitans eadem die, toties lucratur In-
dulgentiam. Respondetur, quando Indulgentia est
perpetua visitantibus, v. g. talem Ecclesiam, vel re-
citatibus talem orationem; obtineri poterit sæpius
si sæpius repetatur idem opus. Ita Suarez *disp. 5. §. 7. sect. 1. n. 7.* Bonacin. in præfati. *disp. 6. de Sacram. q. 1. punct. 5. n. 32.* qui alios referunt. Aduertunt tamen, debere intelligi, dum humano modo actio repetatur: nam, si quis ingrediendo, & egrediendo milles intraret eandem Ecclesiam, non lucraretur milles Indulgentiam. Ratio autem esse potest: quia illa moraliter non est alia visitatio; sed eadem moraliter continuata. Aliud esset, si egrediens domo, visito Ecclesiam, & in reditu iterum eam visito; illa enim est duplex visitatio moralis. Cum autem Indulgentia non sit concessa pro vna solum vice in vita, intelligenda est toties, quoties.

96.

Quando verò Indulgentia conceditur pro tali die, aliqui dicunt, posse etiam sæpius obtineri. Ita Angelus, & Rosella apud Suarez *ibi supra*. Quod idem docere videtur Villalobos, & alij apud Dianam, qui eos sequitur *tom. 1. tractat. de Bulla Cruciatæ, resol. 104.* Alij negant: Suarez loco citato, & plures, quos refert, & sequitur Bonacina *ibi supra*, & mihi etiam placet de Indulgentia pro vna die concessa. Quando tamen conceditur pro pluribus diebus, si id fiat propter commoditatem fidelium, qui non possunt eadem die concurrere, idem dicendum erit. Si verò id fieret ad fouendum concursum per totam octauam, v. g. & celebritatem in illa Ecclesia, verisimile est, singulis saltem diebus posse de nouo illas Indulgentias obtineri.

97.
An sufficiat
extra Eccle-
siam orare.

Dubatur quintò, an quando propter concursum non potest aliquis ingredi Ecclesiam, sufficiat eam visitare extra portam, & ibi orare ad consequendam Indulgentiam concessam illam visitantibus. Negant Zanardus, & alij apud Dianam loco citato *resol. 103.* Concedit tamen Suarez *disp. 5. §. 2. sect. 1. num. 7.* & alij, quos afferunt, & sequuntur Bonacina *ibi supra, num. 26.* & Diana loco citato: quia ille dicitur moraliter visitare Ecclesiam, & in ea orare, præsertim cum cœmeterium in fauorabilibus nomine Ecclesiæ comprehendatur.

98.
Quid de vi-
sitatione al-
tarium?

Quando verò exigitur visitare quinque altaria in aliqua Ecclesia, non sufficeret extra portam illa visitare, ut notat Nunsius in 3. part. *tom. 2. tractatu de Bulla §. 10.* quia, licet ille dicatur moraliter visitare Ecclesiam; non tamen dicitur moraliter visitare hoc, & illud altare. An verò ad visitanda altaria requiratur motus corporis, quo aliquis singula seorsim adeat, affirmant Rodriguez: negarunt Vega, Villalobos, Azorius, Grassius, Henriquez, & alij, quos afferunt, & sequuntur Diana *ibi supra, resol. 102.* & Bonacina *num. 25.* Quod verum credo, si in eo loco, & situ sis, in quo moraliter censeri potes te orare ad quodlibet ex illis altaribus. Vnde non sufficit esse intra Ecclesiam, & animo conuerti ad tale altare: imò, etiam si sis in loco apto, ut in medio Ecclesiæ; vellem ta-

men aliquo gesto, vel conuersione capitis, vel corporis, significari conuersionem animi ad singula altaria: nam exigitur visitatio sensibilis, hoc est, talis actio, quæ exterius significet orationem fieri ad tale altare.

Vltimò dubitari solet specialiter de iis, quæ exigi solent ad lucrandum Iubilæum; quod per spatium duplicis hebdomadæ concedere solent Pontifices ob grauem aliquam causam, vel Ecclesiæ necessitatem. De his tamen dicemus in particulari *sect. seq.*

SECTIO VII.

Nonnulla dubia circa ea, quæ exigi solent ad lucrandum Iubilæum.

Non est animus ex professo facere commen-
tarium Bullæ Iubilæi, quod alij fecerunt; sed potissima dubia percurrere, quæ proponi solent, & in quibus potest esse maior difficultas. Plura autem dixi *suprà, disp. 20. sect. 8.* circa facultatem in iis Iubilæis concedi solitam ad abolendam a reseruatis: ubi dictum est, an à peccatis reseruatis commissis ob Iubilæi confidentiam absolui possit, & an aliquando à commissis post finitum tempus Iubilæi. Item, an Confessarius, sicut potest commutare alia, possit etiam ipsam Confessionem, & Communionem in alia pietatis opera commutare; & an ei, qui ipsa vltima die secundæ hebdomadæ, mutato proposito, vult lucrari Iubilæum, possint commutari omnia opera in alia, quæ tunc implere possit. Denique, an qui feria quinta perfecit omnia opera, in quæ commutata sunt ei ieiunia sequentia, & lucratus est Iubilæum, possit die sequenti absolui à peccato reseruato demò commissis: quare omnia nunc repetenda non sunt.

His ergo suppositis, sciendum est, in eiusmodi Iubilæis solere quinque opera pietatis exigi. Primum, confiteri Sacerdoti approbato ab Ordinario loci: secundum, ieiunare feria quarta, sexta, & Sabbatho: tertium, visitare certam Ecclesiam, vel Ecclesias, ibique preces fundere pro necessitatibus expressis: quartum, elemosynas pro cuiusque arbitrio elargiri: quintum, Eucharistiæ Sacramentum accipere. Quæ omnia, nisi in specie impleantur, vel legitimè impeditis à Confessario commutentur, non obtinetur Indulgentia: quia in his, quæ à libera hominis conceptione dependent, voluntas non reputatur pro facto.

Primo ergo dubitatur de confessione, an sit necessaria, si aliquis non habeat conscientiam peccati mortalis, quod confessus non fuerit. Affirmat Th. Säch. *lib. 8. de matrim. disp. 15. n. 19.* Nunsius, Acosta, & alij apud Dianam *1. tom. tract. de Bulla Cruciatæ, resol. 107.* Alij tamen probabilius id negant Suarez *disp. 5. §. 2. sect. 1. n. 6.* & alij innumeri, quos congerit, & sequitur Diana *ibi supra*. Ratio est, quia visus Ecclesiæ est, ut quando præcipit confessionem peccatorum, intelligantur de confessione mortalium, ut constat ex c. Omnis utriusque sexus. Vbi eadem verba intelliguntur de sola confessione mortalium: ergo eadem formula in Iubilæo posita in eodem sensu intelligenda est, quia sicut peccata simpliciter intelliguntur de mortalibus ita confessio peccatorum simpliciter intelligitur de confessione mortalium: alioquin, si de venialibus intelligeretur, cur magis hæc, quam illa deberes confiteri?

Secundò dubitatur: si homo iam semel in illa hebdomada ad finem Iubilæi confessus est, & ante nouam hebdomadæ finem in mortalia incidat; an debeat iterum

iterum confiteri, an verò sufficiat habere contritionem ad Indulgentiam lucranda. P. Suarez *dist. sect. 3. num. 7.* dicit, debere fieri secundam confessionem: imo idem putat dicendum, si post primam confessionem recordatur alicuius peccati, cuius in confessione fuerat oblitus. Vtrumque tamen difficile est, quia in Iubilæo solum exigitur vnica confessio, quæ iam posita fuit: ad effectum autem Indulgentiæ sufficit status gratiæ per confessionem comparatus; vel, si fortè perditus fuit per nouum peccatum, reparatus postea per contritionem. Vnde arguere possumus ex præcepto Ecclesiæ, quo similiter iniungitur confessio annua: & tamen, licet aliquis postea recorderetur de nouo alicuius peccati omisso, vel etiam illud de nouo committit; non tenetur ex vi illius præcepti iterum confiteri ante finem anni: quia Ecclesiæ vnica confessionem præcipit.

101. Dubitabit tertio circa hoc, an, si fecit aliquis intra hebdomadam confessionem sacrilegam, sufficiat ad effectum Indulgentiæ habere contritionem ante finem hebdomadæ; an verò debeat iterum valide confiteri. Prima opinio dicit, non requiri secundam confessionem. Ita Diana 2. *tom. tract. 4. de Sacram. resol. 148.* ubi assert pro se Patrem Henriquez *lib. 7. cap. 9. num. 5.* Sed Henriquez id non dicit, loquitur enim solum de eo, qui fecit confessionem validam informem: de quo est diuersa ratio, cum verum Sacramentum acceperit. Assert etiam ibi Fernández in *Exam. Theolog. mor. p. 3. c. 7. §. 8. n. 1.* & Bartholomæum à S. Paulo de *Iubilæo, lib. 4. g. 46.* quem non vidi Fernández verò dicit quidem sufficere confessionem factam in peccato: non tamen dicit sufficere confessionem sacrilegæ, & invalidam, de qua est diuersa ratio cum non sit confessio.

103. Contraria tamen sententia vera est, quam tenent Sanctarellus, Zanardus, Petrus Proft, & Alphonsus de Leone apud eundem Dianam *ibi*. Probatur autem potest ex iis, quæ diximus *disput. 16. sect. 6.* ubi docuimus, præceptum Ecclesiæ obligare ad confessionem validam; nec ei satisfieri per sacrilegam, & invalidam confessionem. Similiter ergo, quando eadem Ecclesiæ confessionem exigit, de valida confessione intelligit: nam illa alia non est confessio, sed iterisio. Circa Communionem tamen, illam primam sententiam admitterem, ut licet sacrilega fuerit, non requiratur alia, cum re vera fuerit vera, & valida Communio; licet sine fructu propter obicem peccati.

104. Dubitatur quartò, utrum confessio possit fieri Dominica sequenti, an debeat fieri intra hebdomadam ante Dominicam. Ratio dubitandi oritur ex verbis Bullæ, quæ hæc sunt: *Qui in eadem, vel sequenti hebdomada dictas Ecclesias visitauerint, nec non feria quarta, & sexta, ac Sabbato eiusdem, vel sequenti hebdomada ieiunauerint, atque peccata sua confessi, sequenti scilicet die Dominico, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum reuerenter sumpserint, & elemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggererit, fecerint, &c.* Sic habetur in Bulla Sanctissimi D.N. Urbani VIII. hoc anno 1636. edita, quæ, quia omnium nouissima est, vtemur. In quibus verbis opera alia, præter vnam Communionem exigi videntur intra alteram ex hebdomadis designandis. Cum ergo hebdomada daretur usque ad Sabbatum inclusiue, consequens est, ut sicut visitatio Ecclesiarum, vel elemosyna non potest fieri Dominica sequenti, sic nec confessio; sed sola Communio, quæ ibi excipitur, & permittitur fieri sequenti Dominica. Quare hanc partem tueretur Fillucius *tom. 1. tractat. 8. cap. 10.* P. Ioan. de Lugo de *Penitentia*.

num. 272. ubi dicit, referri etiam responsum tale Clementis VIII. licet permiserit Penitentiaris Sancti Petri, ut die etiam Dominica à reternatis absoluerent. Eandem sententiam tenet Portel in *dubitiis regular. verb. Indulgentia 2. num. 6.* & alij non pauci.

105. Alij in extrema sunt sententia, & dicunt, non solum confessionem, sed alia etiam opera posse fieri sequenti Dominica, & qualibet die sequentis hebdomadæ ita ut pars operum fieri possit in prima hebdomada, & pars in secunda; nec ex vi Bullæ haberi quoddam opus debeat intra in eandem hebdomadam fieri. Quod latè probare conatur Bonacina in *presenti, disput. 6. quest. 1. punct. 5. num. 54.* Hæc tamen sententia in primis difficultatem præsentem non enacuat: remanet enim eadem difficultas de Dominica sequenti post secundam hebdomadam, an in ea possit fieri confessio, cum illa dies sit iam extra vtramque hebdomadam. Deinde supponit fallum; posse, scilicet, opera indifferenter fieri, partim in prima, partim in secunda hebdomada: hoc enim est contra fidelium praxim, contra Doctorem mentem, & contra verba ipsius Bullæ, in qua specialiter conceditur, quod Communio fieri possit, *saltem die Dominico sequenti* post ieiunia. Si autem illa sententia vera esset, non solum die Dominico; sed etiam feria tertia sequenti post ieiunium fieri posset; quod tamen est contra prædicta verba, quibus ad summum differtur permittit Communionem usque ad Dominicam sequentem post ieiunia.

106. Alij ergo dicunt, Confessionem, & Communionem fieri posse die Dominica sequenti, quia dies illa pertinet ad hebdomadam, & complet illam: quare consequenter dicunt, prima Dominica non posse aliquem absolui à reternatis. Ita respondit P. Ioannes de Salas de hoc consultus. Hoc tamen est contra praxim: nam ipsa die Dominica, qua promulgatur Iubilæum, Confessarii absque scrupulo absolunt à reternatis, ut testatur Fillucius *ubi supra*; & debet ita fieri iuxta Ecclesiæ morem, quæ hebdomadam semper incipit à die Dominica, unde sequentem diem appellat feriam secundam, quia illa iam est secunda hebdomadæ dies: cum ergo assignet vnam hebdomadam singulis ad lucrandum Iubilæum, debet intelligi de hebdomada Ecclesiastica, quæ semper incipit à Dominica.

107. Alij ergo dicunt, Dominicam sequentem esse quidem extra hebdomadam præcedentem; sed tamen eo ipso, quod indultum sit, posse communicare illa die; indultum intelligi quoad confessionem etiam, quæ Communionem comitatur. Hæc est iam hodie sententia communis, quam tenent Sebastianus Acofta, Soto, Nauarrus, Henriquez, Rodriguez, Reginaldus, Villalobos, Sanctarellus, Sà, Vega, Mollesius, & alij, quos refert, & sequitur Diana 1. *tom. tract. 1. miscel. resol. 28.* qui dicunt, hoc declaratum fuisse à Gregorio XIII. de hoc interrogato. Quod ego etiam satis probabile iudico, non solum propter auctoritatem tot Doctorum, sed etiam propter vsum fidelium, quorum magna pars in hac Vrbe Romæ die Dominica confitetur ad lucrandum Iubilæum: quam consuetudinem ignorare non possunt Pontifices, & eorum Officiales, qui Bullam componunt. Denique verba ipsa Bullæ non cogunt ad dicendum, quod sola Communio differtur possit; imò potius idem indicant de confessione, quam per modum vnius cum Communionem coniungere videntur ad hunc effectum *ibi*: *Atque peccata sua confessi, sequenti scilicet die Dominico Eucharistiæ sumpserint.*

CCC 3 Quæ

Quæ verba, cum utrumque sensum habere possint, & consuetudinem in hoc sensu ea intellexerit; quam consuetudinem Pontifex ignorare non potest; non est, cur ad alium sensum magis strictum alligare velimus prædictam clausulam. Difficile enim est homines rusticos, & laboratores inducere ad confitendum die præcedenti, cum adusfacti sint ad confitendum immediate ante Communionem.

Aduerto obiter, immerito Bonacinam *vbi supra* dixisse, hoc privilegium communicandi Dominica sequenti non esse vniuersale, sed solum pro Vrbe Roma: illud enim absque fundamento dicitur, qui Bulla, licet singula verba *supra* posita non repetat, quando eandem Indulgentiam extra Vrbem concedit, vtitur tamen illis vocibus, *pariter, & similiter*, quibus eadem omnia *superius* dicta subintelligi: dicendo enim, *pariter confessi*, ac *Communione refecti fuerint*, & *similiter elemosynas fecerint*, &c. significatur eadem opera quoad substantiam, & quoad circumstantias ab iis exigi.

Dubitatur quintò, an in ieiunijs ad Iubileum
impotens debet abstinere etiam à lacticijs, &
ouis. De hoc latè agit Thomas Sanchez *lib. 4. in*
Decalog. cap. 11. à num 49. ubi varias sententias re-
fert. Aliqui enim affirmant in vniuersum. Alij af-
firmant de iis, qui non habent Bullam Cruciatà.
Alij dicunt in Quadragesima id necessarium esse
ad Iubileum; secus extra Quadragesimam. Ipse
denique cum alijs putat, ieiunia alia debere intel-
ligi iuxta vsum provincie feruari solum in ieiun-
ijs: quare, si sit confuetudo obligans ad eam ab-
stinentiam in alijs ieiunijs, eodem modo feruari
debet ad finem Iubilæi; secus, si non sit talis con-
fuetudo. Quæ sententia mihi etiam placet: & ita
vsus communis habet. Vnde cum eodem Sanchez
dico, sæcularem habentem Bullam Cruciatà posse
in illis ieiunijs edere lacticia: quia hoc etiam
modo obstat ieiunia præcepta. Pro qua senten-
tia multos Auctores congerit Diana 1. *tom. tract.*
de ieiunio. resol. 17. & tract. de Bulla Cruciatà. resol. 3.
Imò probabiliter infert idem Sanchez, licet Iubi-
leum occurrat in Quadragesima, posse eum, qui
non habet Bullam Cruciatà, obtinere Iubileum,
non abstinendo à lacticijs, si extra Quadrage-
simam ab iis possit non abstinere: quia ieiunium
Iubilæi solum iniungit abstinentiam debitam in
ieiunijs communibus, qualia sunt per annum.

Dices: Ergo, si aliquis haberet privilegium personale comedendi carnes, vel comedandi diebus ieiunij, facis faceret Iubilæo idem obferuatio in illis ieiunijs. Negatur fequela: duplex enim poteft eſſe privilegium. Alterum non ieiunandi, ſed edendi carnes, vel comedandi; & hoc privilegium non concedit, quod Iubilæum poſſit obtineri non ieiunando. Secundum poteſt eſſe, vt aliquis ieiunet non obſeruata tali, vel tali ieiunij circumſtantia, quæ non deſtruit eius ſubſtantiam: & tale eſt privilegium edendi lacticia, vel anticipandi aliquantulum horam prandij: quare etiam in ieiunijs Iubilei prodeſſe poſſunt hæc privilegia: quia faciunt, vt poſſit privilegiatus verè ieiunare, non obſervata tali circumſtantia.

Dubitatur sextò, an fatisfiat iubilào, si illa ieiunia aliunde debita erant ex voto. Videtur non posse: quia debent esse opera aliàs indebita, vt ex Bonavent. significat Syluester *verbo indulgentia, quest. 6. Tabiena q. 10. Armilla §. 16.* Confirmatur: quia non fatisfaceret elemosynæ ad Iubilæum requisitæ, qui pauperi daret id, quod aliunde ci debet. Respondetur tamen cum communi, fatisfieri Iubilæo per eiusmodi ieiunia, quod constat

ex vñsape enim Iubi aum promulgatur in Quadragesima, vel quatuor Temporibus; alioquin, qui ex præcepto, vel voto tenetur ieiunare omnibus feriis sextis, non posset lucrari Iubilum. Falsum ergo est, quod requirantur opera aliunde indebita: sed requiruntur talia, qualia sufficiunt ad satisfaciendum non præcepto, cui fieret per opera aliunde debita, vt constat. Nec obstat exemplum elemosynæ: quia illa solutio debiti destruit essentiam elemosynæ, cum elemosyna sit donatio gratuita. At vero obligatio ex voto non destruit essentiam ieiunij. Vnde in foro, quòd si aliquis ex voto, vel ex charitate teneretur sub mortali ad dandum elemosynam illa eadem elemosyna posset satisfacere ad lucrandum Iubilum.

Dubitari potest septimò, an, & qualis oratio vocalis fieri debeat in Ecclesiis? Communiter requiri solet oratio vocalis. Mihi tamen attentius verbis modernæ Bullæ non videtur improbabili opinio Nauarri §. in *Lenisico*, notab. 3. vers. *Preces*, n. 48. dicentis, sufficere orationem mentalem: quia in Bulla solum petitur, vt ibi deuotè orent pro necessitatibus ibi expressis: orare autem indifferens est ad orationem mentalem, & vocalem. Tutius tamen erit aliquid miscere de oratione vocali, v. g. Litania, aut Rosarium, vel quid simile. Nec obstat, per Rosarium orari Beata Virginem: in Bulla autem exigì, quòd orant Deus: nam orando B. Virginem oratur Deus mediatè, cum à Virgine putamus, quòd pro nobis apud Deum intercedat.

Dubitatur octauo circa eleemosynam, an sufficiat dare famulo, vt ipse det pauperi; si tamen ipse famulus postea non det. Affirmant aliqui quia iam dominus dedit ex parte sua. Secus est, si solum præcipiat economo, vt det: nam præcipere non est dare: quare economo non dante, non dedit dominus eleemosynam. Verius tamen credo, in neutro calculo fieri, quia dare est transferre dominium: famulo autem non dante eleemosynam, nondum est translatum illius dominium in pauperem, imò pauper poterit Dominum reuocare mandatum, quando non est data eleemosyna: ergo nondum est translatum dominium, nisi forte aliquis iam pro ipso paupere acceptasset, tunc enim iam esset irreuocabilis. *Augustinus. Et ita videtur hanc partem tenere Corduba de Indulg. g. 26. dub. 2.* Vnde idem dicerem, si mitteretur eleemosyna tempore Iubilæi ad pauperem distantem, ad quem non posset peruenire intra illam hebdomadam: tunc enim eleemosyna non daretur intra tempus legitimum, cum posset reuocari mandatum toto illo tempore, nisi aliquis, vt prædixi, pro paupere acceptasset.

Dubitari potest nonde, vtrum satisfiat dando illi, quem puto esse pauperem; vnde re vera sit illius, & fingat se pauperem. Videtur enim non satisficere, quod reuera nihil detur pauperis, sicut est pauper existimans, erit elemosyna existimata, quae non sufficit. Credo tamen, satisficere libello, aliquoq. cogemur ad examinandum nimis necessitatem petentis, quod non satis consonat Sanctorum Patrum consiliis. Ratio autem est, quia non videtur de substantia elemosynae, quod detur vero pauperi; sed, quod datur ad substantiandum miseriam inopis: tunc autem datur verè ex tali fine: ergo est verè elemosyna. Bulla autem moderna non dicit, quod elemosyna denitur pauperibus; sed solum quod fiant elemosyna.

Dices: Non fit eleemosyna, nisi transferatur
dominium, vt diximus. In hoc autem casu non
transfer

108.
Ieiunia an
debeant fieri
sine lactici-
niis.

109.

IIIQ.
Quid, si ieiunia sint aliū.
de debita?

transfertur, cum non sit animus donandi, nisi vero pauperi. Respondetur, regulariter in his elemosynis minutis esse animum transferendi dominium; licet propter dolum possit renovari donatio, ut cum aliis obleruat Lefsius lib. 2. de iustit. cap. 18. dyb. 17. Quare eiusmodi pauperes si ratio obligatur ad restituenda, quæ ita acceperunt per elemosynas minutas præsertim, cum aliæ causæ fuerint petendi, vel retinendi: de quo videri potest Molina tom. 1. de iustit. disp. 210.

114. *Quantum debent dare diuites.*
Dubitatur decimò, utrum diuites debeant dare elemosynam proportionatam suo statui, & diuitiis. Hæc difficultas habet locum in Bullis antiquis, in quibus petebatur elemosyna quantum pro sua cuique facultate visum fuerit, quæ verba intelligi videntur de prudenti iudicio regulato iuxta rectam rationem, ut in simili explicat Pauorm. cap. 1. de sequestran. possess. & idem est secundum eundem in cap. 1. de iudiciis, si dicatur iudici: *Eac, quod tibi videtur*, intelligitur enim iuxta rationem. Vnde Corduba de Indulg. q. 27. dicit, non satisfieri, nisi singuli dent iuxta conditionem suam, Rex, ut Rex; diuites, ut diuites, &c. Alij tamen dixerunt, sufficere dare id, quod alijs suæ conditionis in simili casu dare solent, licet non sit secundum proportionem facultatum, & reddituum. Cæterum, iam nunc non superest difficultas; verba enim sunt hæc: *Et elemosynas ad libitum, prout charitas singulis suggererit, fecerint*. Et rursus: *Et elemosynas similiter pro arbitrio suo fecerint*. Curandum tamen ut sint in quantitate proportionata ad finem improbandi diuinam opem.

115. *An Religiosi debent etiam facere elemosynam.*
Dubitabis vndeimò, an Religiosi, & alijs pauperes debeant dare elemosynam, vel certe aliquid aliud facere, in quod à Confessario elemosyna commutetur. Aliqui negarunt, quia Bulla antiqua dicebat: *Et elemosynas, qui illas largiri potuerint, Christi pauperibus iuxta vniuersumque denotionem, erogent*. Alij tamen affirmarunt: quia in eadem Bulla subdebatur, quod qui præmissa implere nequiverint, fiat illis commutatio in illa pietatis opera. Et hic sensus est iam magis clarus in Bulla moderna, in qua elemosyna exigitur absolute, sicut alia opera, subdita facultate commutandi, quæ impleri non possit.

116. *Quomodo autem Religiosus, qui nihil habet suum, possit dare elemosynam?* dicendum est, licet in particulari nihil habeat; habere tamen in communi, quatenus, quæ habet Conuentus, habent singuli partialiter, cum Conuentus sint omnes Religiosi: quare, quod Conuentus dat, omnes partialiter dant, quod sufficit ad dandam verè elemosynam; sicut, si duo haberent pro iniuncto fundum, & concederent pauperi accipere fructus ex illo, verè darent elemosynam. Potest etiam Religiosus dare elemosynam per alium, ut si amicus secularis pro eo det: tunc enim interuenit duplex contractus, alter, quo secularis dat Religioso illam pecuniam; alter, quo Religiosus per secularem illam dat pauperi, & ad utrumque requiritur licentia Prælati, ut supra in simili diximus.

117. Petes primò: quid, si Prælati det ex bonis communibus elemosynam pro omnibus subditis, ipsi id ignorantibus? Respondeo, quod non satisficeret, nisi ipsi saltem intra hebdomadam, id legitime scientes, ratum haberent: quia dare elemosynam est actio moralis, ad quam requiritur aliqua cognitio, & voluntas, ut constet: debent ergo præmoueri de voluntate Prælati dandi elemosynas eorum nomine. Petes secundò: quid dicendum de Fratribus Minoribus, qui neque etiam in com-

muni habent dominium: quomodo ij possunt dare elemosynam? Respondetur, posse, prout de facto dant: habent enim vsum cum facultate libera transferendi dominium, & alienandi, quod sufficit, ut illa sit verè elemosyna, & pauperi acquiratur dominium rei acceptæ; licet, qui dat, non habuerit illud.

Dubitatur duodecimò de facultate commutandi prædicta in alia pietatis opera, de qua olim sic dicebatur in Bulla: *Eos quoque, qui morbo, vel aliquo impedimento detenti præmissa adimplere nequiverint, si alia opera fecerint, in que arbitrio suorum Confessorum, quibus super hac facultatem impartimur, commutata fuerint; ipsius Indulgentiæ, & doni, ac aliorum prædictorum participes esse volumus*. Ex quibus verbis colligebant multi, & quidem merito, non solum ieiunia, elemosynas, &c. sed & ipsam Communionem, imò & Confessionem posse aliquando in alia opera commutari. Vnde inferebatur, pueros, qui communicare non poterant, vel eos, qui carcere detenti Communionem non poterant accipere, vel fortasse nec Confessionem facere, quia non poterant Confessarium habere; posse tamen lucrari Iubileum, si Confessarius absens illis prædicta omnia commutet. Hodie tamen verba Bullæ modernæ paulò aliter habentur, hoc modo: *Regularibus autem personis utriusque sexus, etiam in Clausuris perpetuò degentibus, nec non alijs quibuscunque, tam laicis, quam ecclesiasticis, secularibus, vel regularibus, etiam in carcere, aut in captiuitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocunque impedimento detentis, qui supra expressa, scilicet, ieiunium, elemosynam, Ecclesiæque, seu Ecclesiarum visitationem, ac interuentum in processione, & orationem, vel eorum aliqua prestare nequiverint, ut illa Confessarius, quem ut infra elegerint, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque iniungere, quæ ipsi penitentes efficere potuerint, pariter concedimus, & indulgemus*. Vbi limitata videtur facultas commutandi ad ea solum opera ibi expressa, in quibus non est Confessio, nec Communioni: quia fortasse hæc vult Pontifex omnino in specie exhiberi à lucraturis Indulgentiam istam. Imò ex vi huius clausulæ, nec prorogari posse videntur impeditis Confessio, & Communioni in aliud tempus; sed solis nauigantibus, & iter agentibus, quibus id supra concessum fuerat: quod quidem difficile est: sed, stante illa clausula, non videtur manere amplior facultas.

Hinc infero primò, licet, iuxta antiquam formulam, verum esset, quod qui factis omnibus operibus requisitis, ipsa tamen die Dominica ante Communionem, cibo per inadvertentiam accepto communicare non potest, adhuc posset lucrari Indulgentiam, commutata sibi à Confessario Communioni in aliquid aliud, ut docuerunt Sanctarellus, Grassius, & Henriquez, quos affert, & sequitur Diana tom. 2. tract. 4. de Sacram. res. 112. nunc tamen ex vi huius clausulæ non posse habere locum; quia non datur facultas commutandi Communionem.

Infero secundò, licet olim etiam verum esset, quod qui tempore Iubilæi inuincibiliter illud ignorauit, posset, postea, quando habet notitiam, illud lucrari: ut docuit Botreus in observationibus Iubilæi Sixti V. fol. 131. quem sequitur Diana ubi supra, res. 151. quia ille fuit legitime impeditus: nunc tamen, stante hac clausula, & præcedentibus, non posse: quia solis nauigantibus, & iter agentibus conceditur prorogatio Iubilæi; cæteris autem impeditis solum conceditur ex facultate Confessarii

118.

Quæ opera possint commutari.

119.
An Communis commutari nunc possit.

Quid de inuincibiliter ignorante Iubilæum.

festarij prorogatio aliquorum operum, & non omnium.

110.
*An commu-
tatio fieri
debeat in
opera, quæ
eisdem diebus
subrogentur.*

Infero tertio, commutationem non debere necessariò fieri in opera, quæ eisdem diebus subrogentur, sed posse ieiunium Sabbathi, v. g. commutari in aliquod opus pium, quod fieri possit feria quinta, sufficit enim, quod opera subrogata fiant extra hebdomadam: unde ipso etiam Sabbatho possunt commutari opera, quæ diebus præcedentibus fieri debuissent: in Bulla enim non restringitur quoad hoc facultas commutandi.

*A quo Con-
fessario com-
mutari de-
beant.*

Dubitarum decimotertio, an Confessarius potens commutationem hanc facere, sit solus ille, cui pœnitens confitetur, vel confiteri solet, an quilibet alius, cui confiteri posset. Respondetur, quolibet sufficere, ut docent in terminis Henriquez lib. 7. de Indulg. c. 10. num. ultimo, & Thom. Sanchez lib. 4. in Decalog. cap. 54. num. 17. quia quilibet potest eligere ad omnes, vel ad aliquos effectus in Bulla concessos, nec necesse est, ut quem eligit ad unum effectum, eligat ad omnes alios.

111.
*An possit ob-
tinere Iubi-
laum extra
que hebdo-
mada.*

Dubitarum decimoquarto, an, qui Iubilæum lucratus est prima hebdomada, possit illud sequenti hebdomada iterum lucrari, & absolui iterum à peccatis referuatis de nouo commissis. Prima sententia affirmat, quam tenent Henriquez lib. 6. r. 16. num. 3. & lib. 7. de Indulg. c. 11. num. 1. & alij multi, quos refert Diana tom. 2. tract. 4. de Sacramento. resol. 151. Secunda sententia negat, quam tenent Suarez tom. 2. de relig. lib. 6. cap. 16. num. 17. Thomas Sanchez lib. 4. in Decalog. cap. 54. num. 30. & alij, quos refert idem Diana ibi: Fillucius autem tom. 1. tract. 8. cap. 10. num. 278. refert, Clementem VII. ita respondisse etiam de Iubilæo anni sancti: & num. 261. t. statuit, ita etiam respondisse sacram Congregationem Cardinalium. Tertia sententia media concedit, posse fieri, quando prima hebdomada non fuit absolutus à referuatis: quia illa tunc non habebat.

112.

Ex his sententiis prima est probabilis propter auctoritatem tot Doctorum; & à fortiori, tertia erit etiam tuta: secunda verò est probabilior, quia verba Bullæ illam significant, dum conceditur altera ex duabus hebdomadis Indulgentia plenaria. Sicut enim sumenti Bullam Cruciatæ hoc anno conceditur Indulgentia plenaria, & absolutio semel casibus Bullæ Cœnæ: tamen non posset secundam Indulgentiam, vel secundam absolutionem obtinere, qui durante eodem anno aliam Bullam acciperet, & aliam elemosynam daret, nisi id specialiter in eadem Bulla concederetur pro secunda vice; unde pro tertia, vel quarta non potest: sic Indulgentia, & absolutio, quæ conceditur his duabus hebdomadis danti elemosynam, & ieiunanti, &c. non potest bis obtineri à facientibus his illa opera, nisi id specialiter concedatur: cum ratio sit omnino eadem.

Vnde infero, si quis Romæ lucratus est illud Iubilæum ibi promulgatum, & postea veniat Neapolim, ubi de nouo idem Iubilæum promulgatur: non posse secundò illud Neapoli lucrari, & absolui à referuatis: quia, licet locus sit diuersus, Iubilæum est idem. Si tamen Romæ nolisset illud lucrari, potuisset postea Neapoli illud lucrari, ut cum Sanctarello, & Vgolino concessit Diana ubi suprà.

113.
*An possit
partim in
uno loco, &
partim in
alio obtineri.*

Dubitari potest vltimò, an qui tempore promulgationis Iubilæi erant in ciuitate, sed non sunt ibi per totam hebdomadam, possint consequi Iubilæum perfecto itinere, vel etiam in ipso itinere.

Multipliciter potest hec contingere. Primò, quod initio promulgationis sit aliquis præsens, & incipiat id facere opera: v. g. visitare Ecclesias, & postea proficiscatur. Secundò, quod nihil ibi facere cœperit. Tertio, quod initio non fuerit præsens, sed dimidia hebdomada transacta adueniat. Dico itaque primò, in his omnibus casibus eum posse, si velit lucrari Iubilæum postea finito itinere: facultas enim datur vniuersalis nauigantibus, & iter agentibus ita faciendi; & Pontifex vult, quod unusquisque habeat duarum hebdomadarum spatium in quo cum quiete, & deuotione possit se preparare: quare, licet in loco publicationis fuisset per totam primam hebdomadam, & in dimidio secundæ hebdomadæ iter agat, poterit, finito itinere illud lucrari. Item, licet vltimo die primæ, vel secundæ hebdomadæ iter contingat: quia, nec tunc habet hebdomadam completam ad quietem, & deuotionem requisitam.

Dico secundò, qui tempore promulgationis fuit ibi, potest ibi incipere, & prosequi in itinere opera requisita. & in itinere ipso lucrari Iubilæum: non enim requiritur, quod in eodem loco faciat omnia opera: alioquin non posset diebus, quibus ieiunatur, exire ex territorio, negotij causa, noctu reuersurus: quia illud ieiunium perageret alibi, quod tamen nemo concedet. Item si deuotionis causa vellet ire ad Confessionem secundam, & accipiendam Eucharistiam in aliquo loco per se, vel septem miliaria distant, in quo Iubilæum non est publicatum, quis negabit sufficere Confessionem, & Communionem illam ad Iubilæum? Non ergo requiritur, quod omnia opera ibidem fiant. Hinc autem probabiliter colligitur, quod possint omnia etiam extra illum locum fieri: cur enim magis requiratur vnum, quam aliud? Solus posset esse difficultas de visitatione Ecclesiæ designatæ in tali promulgatione pro tali loco: sed hoc opus posset ratione itineris commutari, sicut ob alia impedimenta, vel certè facile posset ante ipsum iter Ecclesiæ designatæ visitari. Ratio autem à priori est, quod per præsentiam in loco, ubi promulgatur Iubilæum, omnes ibi præsentem acquirunt ius ad illud lucrandum, omnibus enim præsentibus intimatur, & offertur illud privilegium: acquisito autem iure possunt sui omnibus facultatibus ibi concessis.

Hinc dico tertio, etiam si initio non fuit ibi præsens; si tamen postea adueniat, potest ibi Iubilæum lucrari: quia per præsentiam statim acquirit idem ius, cum promulgatio semper perseveret. Vnde licet adueniret feria quinta, posset facere sibi commutari ieiunium ferie quartæ in aliud opus, & prosequi faciendo alia opera requisita: quod etiam verum crederem, licet ipsi Sabbatho adueniret: quia tunc potest commutatis ieiuniis subrogare alia opera, & visitare Ecclesias, ac confiteri, & die sequenti Eucharistiam sumere.

Ex hoc autem rursus inferri probabiliter potest, si aliquis in itinere perueniat ad locum, in quo Iubilæum promulgatum est, licet ibi non debeat permanere tota illa hebdomada, sed prosequi iter suum; statim tamen, sicut alios ibi commorantes, acquirere ius, atque adeo posse statim Ecclesias visitare, cæteraque opera inuncta in itinere prosequi ad lucrandum Iubilæum. Quod enim patrum temporis debeat ibi subsistere, non videtur obstat: nam si die Sabbathi venisset ad locum Iubilæi, tunc per medium diem hebdomadæ ibi adest; & tamen potest illo brevi tempore lucrari Iubilæum.

Inbilium, ut diximus. Rursus, si ad Iubilium solum exigeretur Confessio, Communio, visitatio Ecclesiarum, & elemosynae; haec omnia possent facere illo brevi tempore, & lucrari proculdubio Iubilium: per accidens autem est, quod petantur ieiunia trium dierum: tum, quia illis ipsis diebus posset alibi propter negotia commorari: tum etiam, quia illi, quibus ieiunia in alia pia opera commutantur, possunt eiusmodi opera pia paucis horis perficere: ergo breuitas temporis, quo ibi commorantur, non impedit, quod acquirat ius ad lucrandum Iubilium ibi promulgatum.

127. Petes, si Petrus praesens Romae, quo tempore ibi promulgatum est Iubilium, ibi elemosynam fecit, & ieiunavit prima die, postea veniat Tusculum, ubi eadem hebdomada promulgatum etiam est, & prosequatur sua ieiunia, & alia opera; an possit ex vi utriusque loci promulgationis frui Iubilio visitando Tusculi Ecclesias ibi designatas, quas Romae non visitaverat. Respondetur, absque aliqua commutatione id non posse fieri: quia ex vi promulgationis Romae solum acquisivit ius ad lucrandum Iubilium positum operibus in ea promulgatione requisitis, quorum unum erat visitare Basilicas Romanas: ergo ex vi illius promulgationis non potest lucrari Iubilium non visitatis illis, sed aliis Ecclesiis. Rursus, ex vi promulgationis Tusculanae non habet ius ad lucrandum Iubilium per ieiunium, & elemosynam Romae factam: quia opera illa praecesserunt, ut suppono, & facta fuerunt, antequam veniret Tusculum, & per consequens antequam promulgatio Tusculana daret illi tale ius. Unde, sicut, si aliquis die Dominica paulo ante promulgationem Iubilii visitasset Ecclesias designandas, illa visitatio non sufficeret; sed deberet post promulgationem illas visitare: sic opera facta, antequam ad illum ordinaretur promulgatio Tusculana, non profunt, ut ex vi illius promulgationis lucratur Iubilium. Neutra ergo promulgatio illi sufficienter prodesse videtur: poterit tamen facile Tusculi facere sibi commutare ieiunium feriae quartae in aliud opus; & rursus dare aliam elemosynam de nouo: atque ita ex vi promulgationis Tusculanae poterit complete Iubilium lucrari per ieiunia subsequencia, & Confessionem, ac Communionem Tusculi factam.

SECTIO VIII.

Quoruplex sit Indulgentia; à quo possit concedi, & ex qua causa; & quomodo expiret eius valor?

128. **H**ae quatuor res sunt, quae, quia facilia sunt breviter expediemus. Quoad primum Indulgentia primo diuiditur in partialem, & totalem quae etiam appellatur plenaria, seu plenissima, per quam totum debitum poenae remittitur: quod semper intelligitur, si peccata supponantur remissa quoad culpam. Quæri solet, quæ sit differentia inter Iubilium, & Indulgentiam plenariam. Respondetur, ex parte effectus, quoad remissionem poenae, non differre, sed partim ex parte solemnitaris specialis, quam Iubilium asserre solet; partim propter facultates alias, & indulta, quæ simul cum Indulgentia solent in Iubilio concedi: de quo videri potest Suar. disp. 50. sect. 4. n. 8.

129. Indulgentia partialis est, quæ non concedit remissionem totius poenae, sed quoad partem ali-

quando determinando dimidiam, v.g. vel tertiam partem poenae debite, aliquando verò determinando annos, vel dies poenae, ut cum conceditur Indulgentia quadraginta dierum, vel decem annorum. Quid autem significant hæc formulæ, latè tractat Suar. ubi supra sect. 5. à n. 11. Certum autem videtur, non significare tot dies, vel annos Purgatorij: quia hi sunt valde heterogenei, cum eadem poena formaliter possit in Purgatorio ab aliquo desumi quadraginta diebus, quæ ab alio propter maiorem acerbicem, & intensionem decem diebus solvatur. Melius ergo explicatur per dies, vel annos poenitentiae sacramentalis, quæ iuxta Canones poenitentiales antiquos solebat imponi. Ceterum, quia illæ eadem poenitentiae non erant aequales pro omnibus, sed arbitrio Confessarij taxabantur gravior, vel leuior, in illo anno, vel hebdomada faciendæ: ideo sensus prædictæ Indulgentiæ debet hic esse, ut per Indulgentiam quadraginta dierum, v.g. nunc concessam, remittatur tanta poena Purgatorij, quanta correspondere posset poenitentiae quadraginta dierum, quam imponeret ei Confessarius iuxta antiquos Canones, cum ea gravitate poenitentiae, cum qua iuxta prudentem Confessarij arbitrium deberet imponi huic homini propter sua peccata confessa, pro quibus hic, & nunc debet reatum poenae, de quo videri potest Suarez ubi supra.

Secundo diuiditur indulgentia in realem, localem, & personalem. Realis est, v.g. quæ conceditur alicui grano, vel imagini benedictæ. Localis, quæ conceditur, v.g. alicui Ecclesiae. Personalis, quæ conceditur alicui personæ, ut in articulo mortis eam lucratur, vel quoties tale, vel tale opus pium fecerit.

Circa realem peti solet, quid referat ad pietatem habere hoc granum, ut eius intuitu concedatur Indulgentia. Respondetur in primis, non solere concedi intuitu solum illius grani, sed principaliter in cultum alicuius Sancti, vel ob aliquam necessitatem, vel ob merita egregia alicuius Principis Christiani erga Ecclesiam. Deinde, ipsum etiam granum multum conducit ad pietatem: quia conservando, & venerando illud, eo ipso profitemur, & veneramus auctoritatem Summi Pontificis, à quo mediata, vel immediata granum illud fuit benedictum.

Circa Indulgentiam localem quæri solet, an diruta Ecclesia, cui concessa erat, maneat Indulgentia in alia Ecclesia, quæ in eodem situ reedificatur. Aliqui Canonistæ dicunt, si auctoritate Superioris Ecclesia ab vno ad aliud locum transferatur, deferre secum suas Indulgentias. P. Suar. disp. 52. sect. 1. n. 9. probabile id putat, quando in eodem situ statim alia ædificatur. Mihi tamen valde dubia esset talis Indulgentia: quia reuera illa est alia Ecclesia, non solum physice, sed mortaliter; & ideo indiget nova consecratione. Aliter dicendum esset, si non tota simul, sed per partes dirueretur: tunc enim nunquam prior Ecclesia desit esse; sed semper mortaliter eadem perseveravit, iuxta ea, quæ dixi disp. 20. de Eucharistia sect. 2.

S. I. Quis possit Indulgentias concedere?

Quod attinet ad secundum de iis, qui possunt Indulgentias concedere, dicendum breviter est, primo, Summum Pontificem de iure divino posse eas pro tota Ecclesia concedere. Extra illud verò nonnulli id affirmant de Concilio generali; sed absque fundamento: quia nullibi reperitur Christi promissio, nec expediebat, esse

130.
Realis, localis
& personalis.

Grani benedictum quid referat ad pietatem.

131.
An diruta Ecclesia, Indulgentia eius possit transferri in aliam.

132.
Summus Pontifex de iure divino Indulgentias concedit pro tota Ecclesia.